

ELŐSZÓ

2009 SZEPTEMBERE

Kilenc hónappal ezelőtt kezdődött minden, amikor eljutott hozzám apai nagyapám halálhíre. Több mint száz évet élt, különös és veszélyes élete volt, amennyire a családi krónikákból megismerhettem. Azoknak az elmondása szerint, akik ismerték vagy hallottak róla, nagyapám egyszerre volt magának való, nagylelkű és kalandor lélek; nagy műveltségű férfi, aki szenvedélyesen vonzódott a tudomány minden területéhez, papgyűlölő, de emellett mélyen vallásos ember. Ugyanakkor nagy szoknyabolond is, nagyanyámat is elhagyta és apámat, aki akkor még pólyás csecsemő volt. De azt mesélik, nem tudni, vajon miért és miképpen, de megpróbált velük kapcsolatban maradni. A camaldoli remetelakban halt meg, ahogyan azt a camaldoli cönobiták¹ rendfőnökének hozzám címzett rövid leveléből megtudhattam. A levéllel együtt egy kézirat is érkezett, melyen az állt: figyelmesen olvasandó, mellette egy pecséttel ellátott, értékesnek tűnő iratköteget.

Sosem volt köztünk bizalmasabb viszony, tán három-négyszer, ha láttam életemben. Szüleim korai halála bizonyosan közrejátszott e távolság kialakulásában. Kezdetben csupán a kíváncsiság késztetett a könyv elolvasására. Ahogyan oldalról oldalra haladtam, világossá vált előttem, hogy a leírt történet visszavonhatatlanul felforgatja az életemet. Akaratom ellenére ugyan, de most már tudom, hogy családom életét évszázadok óta rejtély kíséri, s ennek egyszerre vagyunk főszereplői és áldozatai is. Valami rettentő titok, mely réges-régi eseményekhez nyúlik vissza, de szörnyűséges dolgokat idézhet elő, ha netán illetéktelenek tudomására jut, és gonosz indíttatású célokra használják. Ha a maga idejében fény derült volna e titokra, a mi sorsunk is teljesen másképp alakult volna, szerencsésebben vagy éppen kevésbé, nem tudni, de a veszély most még nagyobb. Egyelőre nem világos a számomra, és bizonyítani sem tudom, mi igaz a leírtakból. De az utóbbi hónapokat annak szenteltem, hogy adatokat gyűjtöttem az iratokban szereplő események alátámasztására, és végül arra jutottam, hogy azok teljességgel hitelesek. Abban sem lehetek biztos, hogy valóban a nagyapám írta-e a könyvet, vagy éppen egy hozzá közel álló személy. Mindennek immár nincs is különösebb jelentősége. Most már minden csakis tőlem függ, a vállamra súlyos felelősség terhe nehezedik. Bizonyos jelek arra engednek következtetni, hogy valaki a háttérben csak arra várt, hogy kézbe vegyem a nagyapámtól származó írást, és hogy éppen én, a család utolsó sarja, megfejtsem a talányt, ami e titok mögött lappang. Mert a történet valóban titkot rejt. Ezt akkor értettem meg, amikor felnyitottam a második, réges-régi iratköteget. Most pedig félelem van bennem, mert tudom, amint rátalálok a rejtély nyitjára, semmi sem lesz többé úgy, mint azelőtt.

¹ Cönobita: szigorú közösségi szerzetesi életmód.

RÓMA

1486. DECEMBER 15., PÉNTEK

De' Rossi bíboros otthonában, a kandallóban pattogó tűz kellemes melegénél Giovanni Pico levelet írt atyai ellenségének, ahogyan ő maga nevezte Girolamo Savonarola testvérét. Atyai hangú levelet fogalmazott, pedig több mint tizenegy esztendőnyi korkülönbség volt köztük a testvér javára, akit a gróf sokáig mesterének tartott. Mostanára azonban Giovanni kiismerte őt, szinte jóindulattal szemlélte, s nem kifogásolta többé Savonarola testvér féktelenségét, amellyel felforgatta Firenze életét. Rövidesen minden beteljesedik majd, mindenre fény derül. És az emberek akkor végre megértik, és Platón tanításai is meglelik méltó helyüket: ha az ember megismeri a jót, attól kezdve nem cselekedhet másképp, csakis annak a nevében. Mirandola gróf a tollat kezében tartva kitekintett az ablakon. Az égbolt ragyogott, s a felhők, mint angyalszárnyak, csillámló jégkristályoktól szikráztak. Hideg lesz a tél.

Kinyílt az ajtó, anélkül hogy bárki is kopogtatott volna rajta, és egy csuklyás alak lépett némán a szobába. A benti meleg helyére jeges fuvallat áramlott be. Az árnyék a gróf háta mögé lopózott, és vállára tette a kezét. A gróf fel sem pillantott, tovább mártogatta a libatollat a tintába, hogy a papírra vessen még néhány sort.

–A földkerekség leghíresebb Girolamójának írok, és a számomra legkedvesebb Girolamo érintését érzem vállamon. Különleges ez a mai nap.

–Felismertél hát? – kérdezte az árnyalak, és felfedte arcát.

–Girolamo Benivieni, még egy lótakaró posztóján keresztül is ráismernék a kezeidre. Gyere, hadd öleljelek meg!

Atyai szeretettel ölelték meg egymást, de amikor Benivieni két tenyere közé fogta barátja arcát, az rögtön tartózkodóbbá vált. Bár nagyon kedvelte őt, szeretetének bizonyos túlzó megnyilvánulásai ellenére voltak. Kibontakozott barátja kezei közül, és maga mellé ültette.

–Ülj le ide, Girolamo, és mondd, mióta vagy Rómában?

–Épp csak tegnap érkeztem, régóta nem hallottam felőled, és hát, aggódtam... aggódom érted.

–És vajon miért? – kérdezte mosolyogva a gróf. – Amíg élünk, nincs mitől tartanunk, és ha már meghaltunk, akkor vajon mi félnivalónk lehet?

–Ezúttal nem viszel tévutakra a te híres filozófiáddal. Igenis van mitől tartanom, és épp ezért vagyok most itt.

–Nos, Girolamo, a folyamat, melyről neked is tudomásod van, rendben halad a maga útján. A Téziseim elkészültek, s velük együtt a meghívólevelek is. Éppen Savonarolának írtam, szeretném, ha ő is jelen lenne. Két hónap múlva...

–Két hónap múlva te már halott leszel! Még Lorenzo barátsága sem lesz elég ahhoz, hogy megmentse az életedet. A Mediciek befolyásos emberek, de te... te a Mindenhatót hívod ki magad ellen!

–Nem! – vágott vissza keményen Mirandola. – A tudatlanság sötétjét hívom ki magam ellen, az összes csatornapatkányt, akik az évszázadok során elárasztották a világot, és megmérgezik még a levegőt is, melyet belélegzünk!

–És mit gondolsz, ki idézte elő mindezt? Ha Isten angyaloknak akart volna teremteni bennünket, akkor aszerint cselekedett volna. Ellenben úgy kívánta, hogy e földön járjunk, magunkkal cipelve bűneink terhét, melyekért soha senki által nem nyerhetünk bocsánatot!

–Girolamo! Mi lett az én kedves és harcos szavú, nevető és nevetető barátommal, aki lépten-nyomon szellemes mondásokkal szolgált? És légy óvatos, mert a bűnről vallott elképzeléseid bizony eretnekül csenghetnek egy kevésbé tisztességes fül számára!

–Újra nevetek és tréfálok majd, amint mindez véget ér. Firenzébe máris eljutott a Téziseid közzétételének híre, s mindenki forrong, legfőképp a Mediciek, a Tornabuonikkal, a Strozikkal és a Salviatikkal egyetemben, sőt még a Magnificóval szemben álló családok is, az Albizik és a Pazzik. Még Poliziano is, aki pedig falja az írásaidat, és úton-útfélen hangoztatja, hogy nincs még egy olyan a világon, mint te.

–Angelo... mennyire hiányolom barátságát és társaságát.

Benivieni folytatta:

–Mindenkinek kíváncsian várja tehát, ezúttal mit alkotott az ifjú Mirandola briliáns elméje. Hogy azután dicsőítsenek vagy megfeszítsenek.

–És Savonarola mit mond?

–Üdvözetét küldi általam, s egyúttal azt is üzeni, hogy légy óvatos március idusán, és hogy elégeti a könyvedet, ha jókat mondasz benne a pápáról.

Mirandola nevetésben tört ki, és barátja sem tudta megállni, hogy ne csatlakozzék hozzá. A Tézisek szerzője iránt érzett rajongása végtelen szenvedést és rengeteg aggodalmat okozott neki, mégsem tudott volna lemondani erről a barátságról, még ha személyesen Isten kérte volna is erre. Felemelte a serleget, melyet Pico nyújtott át neki, s elmerengett fölötte.

–Mire gondolsz? – kérdezte a gróf. – Tessék, én meg a gondolataidtól félek, akkor, amikor ilyen tekintettel nézel.

–A születésedre gondoltam.

–A születésemre? Mindössze tízéves voltál, és már akkor bábáskodtál?

–Bár ott lehettem volna a születésednél. A tűzgömbre gondolok, mely megjelent feletted, és arra, amit jelent.

–Az én tűzgömböm: áldás és átok egyszerre. Amikor keresem, gyakran elkerül, amikor meg nem is gondolok rá, néha úgy tűnik fel, akár egy üstökös.

–Kiválasztott vagy, Giovanni, tudom, érzem.

A gróf egy hajtásra kiitta poharát.

–Kiválasztott? Ugyan mire? Nekem egy feladatom van csupán, és az az, hogy közzétegyem Téziseimet. Ez az egyetlen küldetésem.

–Lehetséges. Ha Isten is úgy akarja, és a világ megismerheti a gondolataidat, úgy hiszem, sokan Ezékiel prófétához fognak majd hasonlítani, akihez az Isten tüzes szekéren jött el. A legfontosabb azonban, hogy te ne végezd abban a tűzben. Számtalan máglya ropog már Európa-szerte.

–Nem vagyok próféta, és nem a tűz fog megölni, hanem maga a halál. Mindenesetre, ha tetszésem szerint használhatnám, örömmel hajítanám tűzgömbömet azon őskövyületek lábai elé, akik Rómában a lelkeket vezérlik.

Pico barátjára pillantott kérdőn, és annak egyetértő bólintására felállt ültéből, a fa íróasztalhoz lépett, amelyet pufók gyermekalakok díszítettek. Felnyitotta, beljebb csúsztatta kezét, majd elmozdított egy kart, mire kinyílt egy titkos fiók.

–Itt van hát – szólt komolyra váltva, és kiemelt egy összeragasztott lapokból álló kéziratot.

–Itt van hát – ismételte, és az íróasztalra fektette az iratköteget.

–Beszélj még – biztatta Benivieni, s közben leült –, hisz oly keveset tudok még róla.

Azt viszont pontosan tudta, hogy az írásban a megismerés kulcsa rejlik, minden vita végpontja. Tudta, hogy benne válaszra lelhetnek filozó-fusok és tudósok az ember eredetét, a valódi eredetét illetően, mely tudás a Föld minden népét egyesíti majd. És legfőképpen, fény derül arra is, hogy ki is valójában a Létező, aki a világegyetemet kormányozza, aki az Élet Forrása, aki maga a Teremtő Erő.